

Sokolové si připomínají 163 let od založení: Dnes má spolek přes 160 000 členů, 42 žup a 1063 jednot

Praha, 14. února 2025 – V neděli 16. února to bude 163 let, co Miroslav Tyrš společně s Jindřichem Fügnerem v Praze založili v roce 1862 Tělocvičnou jednotu pražskou. Záhy přijala název Sokol se znakem sokola v letu jako symbolu síly a volnosti. Za dobu své existence byl Sokol třikrát zakázán. Vždy se ale zase dočkal opětovného obnovení. Naposledy po sametové revoluci. Dnes má sokolské hnutí přes 160 000 členů, 42 žup a 1063 jednot.

16. února v roce 1862 byla neděle. V 9 hodin dopoledne se v reálce v Panské ulici sešlo zhruba osm desítek členů budoucího spolku na ustavující schůzi. V tělocvičně Malypetrova ústavu založili Sokol Pražský. **Starostou** byl zvolen **Jindřich Fügner** a **náčelníkem** cvičitelstva **Miroslav Tyrš**. O této zprávě referovaly obratem Národní listy. K sokolským myšlenkám se přihlásily přední osobnosti tehdejšího uměleckého a kulturního světa, například Jan Evangelista Purkyně, Mikoláš Aleš, Jan Neruda nebo **Karolina Světlá**. A právě ta později při svěcení sokolského praporu od Josefa Mánesa 1. června 1862 pronesla dnes se Sokolem neoddělitelně spjatá slova „*V zdravém těle zdravý duch*“.

„Je jen těžko uvěřitelné, co všechno si Sokol za 163 let své existence zažil a čím prošel. Třikrát byl zakázán. Nejdřív rakouskými úřady v roce 1915, pak nacisty, kteří v říjnu 1941 pozatýkali na 1500 sokolů a deportovali je do koncentračních táborů. Sokolové se totiž aktivně zapojili do protinacistického odboje za protektorátu. Mnozí za to zaplatili cenu nejvyšší. Poté přišel zákaz Sokola za komunistů v roce 1952. Sokolské hnutí se ale vždy zvedlo a stejně tak se obnovilo i po pádu komunistického režimu v roce 1990. Také máme radost, že hnutí v posledních letech kontinuálně roste a sílí. Momentálně čítá přes 160 tisíc členů ve 42 župách, které zahrnují 1063 jednot po celé zemi. A také nesmíme zapomenout na sokolské organizace v zahraničí, těch je nyní 17 ve 14 zemích,“ uvádí **Martin Chlumský, starosta České obce sokolské**, a dodává: *„Naším cílem je vést Čechy k pohybu a společné aktivitě skrze naše projekty. Cílíme jak na ty nejmenší děti, pro něž je projekt Se Sokolem do života, tak na jejich rodiče i prarodiče. Sokolskou myšlenkou je propojovat generace, ale taky národy. Letos si to připomeneme při oslavách 100 let Tyršova domu, který se v květnu stane centrem oslav pro širokou veřejnost.“*

Sokolové si připomenou spolu se svým vedením 163. výročí vzniku uctěním památky Miroslava Tyrše a Jindřicha Fügnera na hřbitově v Praze na Olšanech, u sokolské hrobky ve Strašnicích a u sochy Miroslava Tyrše před Tyršovým domem. Zároveň si sokolové připomenou výročí hromadným odběrem krve, který v rámci projektu [Sokolská kapka krve](#) proběhne 28. února v Tyršově domě.

Z historie i současnosti

Tyrš přidal do stanov šerm a k vycházkám do přírody zpěv. Hlavním heslem, které Tyrš razil, bylo „Tužme se!“ Jindřich Fügner navrhl tykání a oslovení „bratře“. Tyršova tělocvičná soustava obsahovala běh, skoky, hod diskem a oštěpem, zápas a box. Později se objevilo vzpírání, plavání, veslování, bruslení, šerm, střelba v pěti a jízda na koni. V červnu 1862 bylo původní „Zdař Bůh“ nahrazeno pozdravem „Nazdar“. Malíř Josef Mánes vytvořil skicu prvních krojů a návrh prvního praporu.

Za základ sokolského vyjadřování byl vzat Jungmannův Slovník česko-německý jako nejvýznamnější dílo z oboru jazykovědy. Jungmann tu soustředil množství starých i současných českých výrazů a rozvinul je o výrazy nové. Všechny se vžily. Například slova jako výlety, tělocvik, přibyl stoj spatný, dřep nebo roznožka. Komisi, která nové výrazy schvalovala, předsedal archivář města Prahy a autor sbírky Kytice z pověstí národních Karel Jaromír Erben.

V Sokole vyrostli nebo začínali mnozí **dnešní úspěšní sportovci a medailisté** jako například **šermíř Alexander Choupenitch, judista Lukáš Krpálek, basketbalista Jiří Welsch**. V historii Sokola to pak byli třeba gymnasté Bedřich Šupčík, Alois Hudec, František Pecháček nebo Marie Provazníková, která vedla družstvo československých gymnastek na olympiádě v [Londýně](#) v roce [1948](#).

Sokol vede Čechy k pohybu a společné aktivitě, jak má ve svém mottu. Sdružuje lidi po celé republice nejen ke sportování a rozvoji ducha, ale i ke kulturním a vzdělávacím akcím. Členskou základnu tvoří jak ti nejmenší díky projektu Se Sokolem do života, tak i jejich rodiče a prarodiče. Ti předávají lásku k pohybu a rozvoji ducha dalším generacím.

Více o historii spolku a sokolského hnutí [zde](#).

Kontakt pro více Informací:

Jana Taušová
tisková mluvčí ČOS
jtausova@sokol.eu
tel.: +420 771 129 987